

ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ ЛЮДИНИ ТА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВСІХ РІВНІВ

Дармофал Е.А.,¹ Смирнова О. А.,² Байрамов Азад Агалар огли,³ Жадько І.О. ²

¹ Харківська державна академія фізичної культури

² Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Україна

³ Військова Академія Збройних Сил Азербайджанської республіки
м. Баку, Азербайджан

Анотація: у статті висвітлюється питання щодо аспекту євроінтеграції України шляхом забезпечення освіти з питань безпеки життєдіяльності на всіх рівнях.

Ключові слова: безпека, освіта, захист, надзвичайна ситуація, законодавча база.

Вступ: Актуальність статті обумовлена тим, що в Україні протягом останніх років ведеться активна робота щодо євроінтеграції. Для забезпечення євроінтеграції необхідна адаптація галузей діяльності до європейських стандартів, зокрема освіти на всіх рівнях стосовно захисту людини та навколишнього середовища у повсякденній діяльності і у випадках виникнення надзвичайної ситуації.

Мета дослідження: Метою дослідження є мінімізація шкідливого впливу на людей та природне середовище.

Матеріалами дослідження є вивчення законодавчої та нормативної бази у частині стосовній, дослідження сучасного становища предмету, що розглядається у статті. **Методами дослідження** є методи системного, ієрархічного та критеріального аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення

На даний час в Україні розроблено проект «Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту» [1], яке було створено на

підставі частини другої статті 9 Кодексу цивільного захисту України [2], Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11 [3], і пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2015 р. № 101 «Про затвердження типових положень про функціональну та територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту» [4].

Даний документ визначає мету, завдання, організацію управління, склад сил і засобів, порядок їх взаємодії і діяльності функціональної підсистеми навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту у режимах повсякденного функціонування, підвищеної готовності та надзвичайної ситуації.

Взагалі макросистема підготовки кадрів має наступний вигляд (рис. 1)

Як видно зі схеми (рис. 1), найвищою ланкою оператора перетворення є вищий навчальний заклад. Наведемо приклад обов'язків вищого навчального закладу в особі профільної кафедри, яка здійснює підготовку фахівців.

Згідно абзаців 5 та 6 пункту 2 розділу 13.1 вищевказаного проекту Положення [4], відповідна кафедра вищого навчального закладу, що є профільною у галузі охорони праці та безпеки життєдіяльності, повинна забезпечити надання студентам знань щодо:

- особистої безпеки;

- індивідуального та колективного захисту населення від надзвичайних ситуацій;

- алгоритму власних дій людини у разі виникнення надзвичайної ситуації;

- забезпечити практичне закріплення наданих знань.

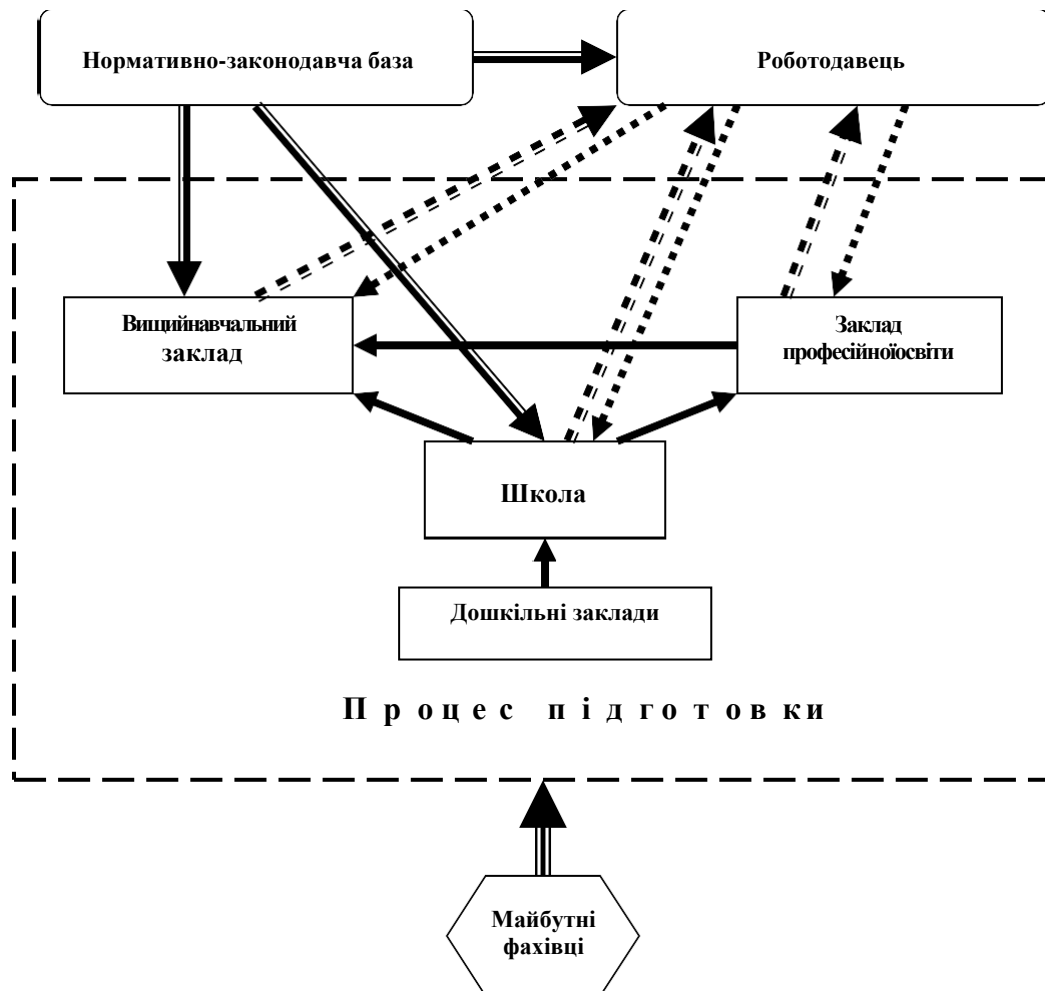

Рисунок 1. Загальна схема макросистеми підготовки кадрів

Однак слід зазначити, що після змін у законодавстві та після скасування наказу № 969/922/216 «Про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України» [5] вищевказані заходи на даному етапі не мають законодав-

чої підтримки, не мають статусу обов'язкових та не підтримуються у науковому розвитку [6]. Багато у чому це обумовлено відсутністю зворотних зв'язків між роботодавцем та нормативно-законодавчою базою і між роботодавцем та оператором перетворювання з підсистемами «вищий навчальний заклад»,

«заклад професійної освіти» та «школа» (рис.1, зв'язки «роботодавець → вищий навчальний заклад», «роботодавець → заклад професійної освіти» та «роботодавець → школа»).

Висновки.

На даний час діяльність функціональної підсистеми навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту у режимах повсякденного функціонування, підвищеної готовності та надзвичайної ситуації не забезпечена у повному обсязі та не має законодавчої підтримки.

Для забезпечення захисту людей та навколишнього середовища від негативних факторів надзвичайної ситуації необхідний перегляд законодавчої та нормативної бази України з урахуванням європейських стандартів у галузі освіти та забезпеченні безпеки повсякденної життєдіяльності.

Необхідно відновити зв'язки роботодавців з системою підготовки кадрів та посилити можливості впливу роботодавців на формування нормативно-правової бази.

Перспективи подальшого дослідження можна окреслити як оптимізацію системи навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям щодо особистої безпеки, захисту людини та навколишнього середовища, алгоритму власних дій у надзвичайних ситуаціях та їх практичного закріплення.

Література:

1. Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту. Проект // Електрон-

ний ресурс. Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-01-26/4982/nmo-1421.pdf>

2. Кодекс цивільного захисту України // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17/print1443086433135872>

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту» // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п>

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2015 р. № 101 «Про затвердження типових положень про функціональну та територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту» // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/101-2015-п>

5. Наказ № 969/922/216 «Про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України» // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1057-10/print1443086433135872>

6. Байрамов А.А. Прогнозирование и оценка обстановки для защиты территории при разрушении АЭС / Байрамов А.А., Мансиев Г.Г. Сучасні напрямки розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та засобів управління. Матеріали п'ятої міжнародної науково-технічної конференції 23-24 квітня 2015 року, - Полтава, Баку, Кіровоград, Харків: ДП «ХНДІ ТМ», 2015. – с. 51.

Інформація про авторів:

Дармофал Елеонора Анатоліївна, начальник навчального відділу, ст. викладач кафедри Харківської державної академії фізичної культури.

Смирнова Олена Андріївна, працівник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

Байрамов Азад Агалар огли, Військова Академія Збройних Сил Азербайджанської республіки
Жадько Ірина Олексіївна, студентка Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.